

[Poul Møller.]

højtærede indenrigsminister. Hvorledes agter man at praktisere reglen i § 8 over for kommunerne?

Vi har ikke anden viden end den, vi kan få af lovforslaget og dets bemærkninger, der er ingen, der har givet os et fyldigere materiale. Alt det materiale, som må formodes at have været fremme i regeringsforhandlingerne, er folketinget blevet afskåret fra: at se på, at hvert fald inden denne førstebehandling. Men det fremgår af lovforslaget, at hvis kommunerne optager lån i statskassen for at kunne købe og afhænde jord på disse vilkår, skal lånene forrentes til markedsrenten, og markedsrenten er vel i dag omkring 7 pct. Det vil altså sige, at kommunen skal betale lånet hos staten med 7 pct., men den skal til gengæld afstå jorden til det købende publikum for en jordrente på 4 pct. Nu har man sagt: ja men kommunen kan så forhøje det beløb, hvoraf jordrenten skal betales; man lader altså på den måde kommunen vifte det købedygtige publikum om næsen med en så lav forretning som 4 pct., men giver samtidig kommunen ret til at sætte beløbet, renten skal svares af, i vejret, så at kommunen alligevel får dækning — selvfølgelig — for det statslån, den har optaget måske til 7 pct.s forrentning. Det vil sige, at det er noget snak, at man får jorden til 4 pct.s rente, for man kommer bare til at forrente et så meget større beløb, nemlig et så stort beløb, at forrentningen af det kommer til at svare til de 7 pct., kommunen skal betale for at låne pengene hos staten. Det er et af de problemer, vi må trænge til bunds i, om det overhovedet vil være rigtigt at opretholde fiktionen om 4 pct.s forrentning, hvis det bare betyder, at man skaber en så meget større købesum.

Vi må fundamentalt trænge til bunds i det problem, om lovgivningsmagten kan gribe ind i kommunernes ejendomsret. Når man har valgt denne form for lovgivning om salg af jord i offentlig eje, er det klart, at det er, fordi man ved, at man ikke kunne gøre noget tilsvarende med jord i privat eje. Man kunne ikke pålægge privat ejendomsret en sådan forpligtelse ved salg, fordi den private ejers ejendomsret involverer, at han kan sælge på den gammeldags facon. Hvis man ville tvinge ham til at sælge på

jordrentevilkår, ville det være et indgreb i ejendomsretten; der ville i så fald kunne kræves erstatning.

Men hvordan forholder det sig med kommunerne? Nu ved jeg godt, at regeringen måske ikke har så megen respekt for ejendomsretsundersøgelser, men det burde dog undersøges, om ikke en kommune som tinglyst skødehaver er fuldt ud lige så meget ejer og har lige så meget ret til at få erstatning, hvis man griber ind i dens ejendomsret, som en privatperson har. En kommune, som har købt jord, er gået fuldstændig ind i en privat ejers almindelige beføjelser med hensyn til denne jord, og kan staten derefter pålægge kommunen en sådan indskrænkning i dens ejendomsret? Det er et problem, jeg meget gerne ønsker undersøgt under udvalgsbehandlingen.

Dernæst må vi have noget at vide om et spørgsmål, som også det ærede medlem hr. Thisted Knudsen var inde på, nemlig, hvordan man egentlig har tænkt sig at fordele jorden. Formålet må være at skaffe jord på lempeligere vilkår end dem, der kan opnås i den private handel; ellers er der ingen mening i det. Om det så er lempeligere vilkår; skal jeg senere vende tilbage til; det kommer noget an på, hvor meget man kommer til at betale til det offentlige af fremtidige jordværdistigninger. Formålet må i første omgang være, at man kan få jord på lempeligere vilkår end i den fri handel. Men hvem skal fordele denne jord, efter hvilke retningslinjer skal den fordeles? Man vil sige; at det skal kommunalbestyrelserne gøre. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen spurgte, om det skulle ske ved lotteri, hvis der var flere ansøgere — og der vil jo være mange ansøgere med det pres, der er på byggegrundene. Jeg synes egentlig, når jeg skal være ærlig, at lotteri var den bedste, den sagligt rigtigste metode, hvis der er flere ansøgere, end der er grunde til. Jeg er nemlig overbevist om, at hvis man ikke fastsætter, at det skal ske ved lotteri, kommer det til at ske ved protektion. Så kommer det til at ske på den måde, at de, der har de bedste forbindelser i kommunalbestyrelsen, får de bedste eller de lempeligste vilkår for jorderhvervelsen. Hvis der altså er flere ansøgere, der er lige velkvalificerede, så synes jeg ærlig talt, at man hellere skulle foretrække lodtræk-